

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/45/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8318202950
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8318202950.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlady Simkovej v spore žalobcu: BENCONT COLLECTION a. s., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692, právne zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., IČO: 50 361 368, Martinčekova 13, 821 01 Bratislava - mestská časť Ružinov, proti žalovanému: S. Š., F. XX.XX.XXXX, T. H. XX, XXX XX J., o zaplatenie 1 822,33 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 09. 11. 2018, č. k. 15Csp/107/2018-63 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok vo výroku II. a III.
- II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Žalovaný je p o v i n ý zaplatiť žalobcovi sumu 850,06 Eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne od 18.8.2015 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobu v prevyšujúcej časti s úrokom z omeškania, vyčíslené úroky, úroky zo zostatku nesplatennej istiny z a m i e t a .

III. Žalovanému n e p r i z n á v a náhradu trov konania“.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o pôžičke (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“ alebo „ZoSÚ“).

3. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že spoločnosť Poštová banka a. s. uzavrela so žalovaným dňa 10. 02. 2014 zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 2 000 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť formou pravidelných 72 mesačných splátok vo výške po 57,29 eura s ročnou úrokovou sadzbou 24,50 %, s RPMN 29,08 %, s celkovou výškou nákladov 1 848,75 eura s tým, že dátum konečnej splatnosti úveru je 10. 02. 2020. Keďže žalovaný si neplnil svoju povinnosť splácať úver riadne a včas, žalobca pristúpil k zosplateniu úveru ku dňu 17. 08. 2015. Súd ďalej skonštatoval, že predmetná zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou, a preto sa na ňu vzťahujú ust. § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a zákona o spotrebiteľských úveroch. Z predloženej zmluvy o pôžičke bolo nesporne preukázané, že

táto neobsahuje podstatné náležitosti zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. j), k) zákona o spotrebiteľských úveroch. Pri údají o RPMN sa musia uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky. Zákonodarcu jasne stanovil, že nepostačuje uvedenie len výšky RPMN, ale v zmluve je potrebné uviesť aj všetky predpoklady, ktoré boli použité pre výpočet RPMN. Je nepochybné, že v predmetnej úverovej zmluve tento údaj chýba, nie je uvedený, aké predpoklady boli použité pre výpočet RPMN. Zmluva o úvere ďalej neobsahuje ani výšku, počet a termíny splátok, istiny, úrokov a iných poplatkov. Zo zmluvy nevyplýva výška jednotlivých zložiek mesačnej splátky, t. j., aká je výška splátok istiny, splátok úrokov, aká je výška splátok ďalších predpokladov, ani termíny ich splatnosti, nakoľko tie majú byť v zmysle uvedeného ustanovenia určené v splátkovom kalendári, avšak tento v zmluve nebol pripojený. Žalobca do zmluvy uviedol len celkovú splátku, z ktorej nie je možné zistiť jej jednotlivé zložky, Spotrebiteľ v čase uzatvárania zmluvy, ani v priebehu trvania zmluvného vzťahu nemal vedomosť o tom, z akých položiek a v akej výške pozostáva navýšenie úveru. Súd sa ďalej zaoberal aj dohodnutými úrokmi vo výške 24,50 % ročne. Zistil, že úroková sadzba podobného úroku v bankách v čase poskytnutia úveru (X/XXXX) činila úrok 13,81 %. Z toho je zrejmé, že úroková sadzba poskytnutého úveru skoro dvojnásobne prevyšuje obvyklú úrokovú sadzbu. Preto je takéto dojednanie neplatné pre rozpor s dobrými mravmi (§ 39 OZ). Vzhľadom na nedodržanie vyššie uvedených obligatórných náležitostí zmluvy o pôžičke, táto sa považuje za bezúročnú a bez poplatkov v zmysle ust. § 11 ods. 1 písm. b) a d) zákona o spotrebiteľských úveroch.

4. Keďže poskytnutá pôžička sa považuje za bezúročnú a bez poplatkov, súd priznal žalobcovi iba sumu 850,06 eura, predstavujúcu rozdiel medzi poskytnutou pôžičkou 2 000 eur a úhradou žalovaného pred podaním žaloby vo výške 1 149,94 eura podľa výpisu predloženého žalobcom. K priznanej istine s 850,06 eura, súd žalobcovi priznal aj žiadaný úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne. Súd je toho názoru, že žalovaný sa dostal do omeškania dňom nasledujúcim po zosplatnení úveru (17. 08. 2015), t. j. od 18. 08. 2015.

5. Výrok o trovách konania súd odôvodnil podľa § 255 ods. 1, 2 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 CSP. Pri zohľadnení pomeru úspechu vo veci súd mal za to, že úspešnejšiemu žalovanému patrí náhrada trov konania v rozsahu 6 %. Keďže žalovanému žiadne trovy nevznikli, súd mu ich náhradu nepriznal.

6. Proti tomuto rozsudku, proti výroku, ktorým súd žalobu vo zvyšku zamietol, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Žiadal, aby rozhodnutie v napadnutej časti odvolací súd zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne žiadal, aby odvolací súd žalobe vyhovel v celom rozsahu a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania. Odvolanie podal z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. a), f), h) CSP. Uviedol, že žalobca nemal možnosť sa v konaní procesne brániť, keďže súd svojím postupom znemožnil žalobcovi účasť na konaní bez toho, aby ho oboznámil o výsledku posúdenia prejudiciálnej otázky o možnej bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o úvere. Súd nevyzval žalobcu na vyjadrenie sa k otázke určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti a nepostupoval podľa § 129 CSP. Súd mal vyzvať žalobcu na odstránenie vady podania vo veci samej, ktorá nebráni pokračovaniu v konaní, ak je to účelné pre ďalší priebeh konania. Súd nevyzval žalobcu, ani podľa § 157 CSP, aby sa vyjadril k predbežnému právnomu posúdeniu veci o vyhlásení bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o úvere za účelom rýchleho a hospodárneho konania. Súd mal podľa odvolateľa vytyčiť termín predbežného prejednanie sporu podľa § 168 CSP, ktorého účelom je zabrániť i inštítutu tzv. prekvapivých rozsudkov, akým napadnuté rozhodnutie nesporné je. Odvolateľ ďalej uvádza, že pokiaľ sa týka údajov o výške, počte a termíne splátky istiny, úrokov a iných poplatkov, v tomto poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 09. 11. 2016 sp. zn. C-42/15 týkajúci sa výkladu čl. 1, čl. 3 písm. m), čl. 10 ods. 1 a 2, čl. 22 ods. 1, čl. 23 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Home Credit Slovakia a. s. c/a Klára Biróová vo veci návrhu na zaplatenie zostávajúcich dlžných súm z úveru. Nesúhlasí s tvrdením súdu, že výška úrokovej sadzby 24,50 % je v rozpore s ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Súdom uvedená hodnota 13,81 % predstavuje priemernú hodnotu, teda ide o tzv. aritmetický priemer. Z uvedeného teda vyplýva, že do tejto hodnoty z jednej strany vstupujú ako minimálne hodnoty úrokovej sadzby, ako aj maximálne. V tom smere odvolateľ poukázal na skutočnosť, že maximálna výška dohodnutých zmluvných úrokov v čase uzatvorenia predmetnej úverovej zmluvy nebola žiadnym spôsobom limitovaná. Neprimeraným zmluvným úrokom by podľa odvolateľa bol taký úrok, ktorý by 4-násobne až 5-násobne prevyšoval obvyklú úrokovú sadzbu, čo ale nie je tento prípad. Dohodnuté úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí naproti tomu úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti - nedodržanie dohodnutej doby splatnosti. Zatiaľ, čo povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku uvedeného priamo v zmluve,

povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania dlžníka so splnením dlhu. Najvýraznejšie tieto odlišnosti demonštruje skutočnosť, že aj keď dlžník nie je v omeškaní s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať úroky dohodnuté v zmluve, na druhej strane úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj v prípade bez odplatnej pôžičky. Obidva úroky môže teda veriteľ žiadať popri sebe, a to bez ohľadu na skutočnosť, či ide alebo nejde o občianskoprávny vzťah. Zosplatením úveru nedochádza k zániku zmluvného vzťahu, ale dochádza k zmene obsahu záväzku.

7. Žalovaná strana sa k odvolaniu žalobcu nevyjadřila.

8. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu, aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné

9. Odvolací súd z obsahu spisového materiálu zistil, že uznesením zo dňa 11. 01. 2019, č. k. 15Csp/107/2018-95 súd prvej inštancie pripustil zmenu strany sporu na strane žalobcu tak, že namiesto žalobcu Poštová banka a. s., IČO: 31 340 890, so sídlom Dvořákovo nábřeží 4, 811 02 Bratislava vstúpil do konania BENCONT COLLECTION a. s., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 47 967 692. S poukazom na ust. § 80 ods. 1, 2, 3 CSP súd skonštatoval, že podaním zo dňa 04. 01. 2019 žalobca oznámil súdu, že počas konania došlo k postúpeniu žalovanej pohľadávky na spoločnosť BENCONT COLLECTION, a. s. na základe zmluvy o postúpení pohľadávok a nový žalobca so vstupom do konania súhlasil. Preto súd rozhodol o pripustení zmeny strany sporu na strane žalobcu.

10. Odvolací súd sa vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu zaoberal najprv tým, či postupom súdu prvej inštancie nedošlo k takému nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil stranám uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (odvolací dôvod uvedený v ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP).

11. Odvolateľ vzhliadal dôvod naplnenia odvolacieho dôvodu uvedeného v ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP v tom, že súd prvej inštancie ho nevyzval na vyjadrenie sa k otázke určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, teda nepostupoval podľa § 129 CSP. K tomu odvolací súd uvádza, že postup podľa § 129 CSP prichádza do úvahy vtedy, ak ide o podanie vo veci samej, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné, či nezrozumiteľné, takýto postup je odôvodnený iba za splnenia podmienky, že pre daný nedostatok žaloby nemožno v konaní pokračovať. V posudzovanej veci však žaloba netrpela takými nedostatkami, ktoré by bránili súdu prvej inštancie v konaní pokračovať, preto nebol daný dôvod na postup podľa § 129 CSP. Pokiaľ žalobca neuviedol dostatočné skutkové tvrdenia, či nepredložil dostatočné dôkazy, odôvodňujúce jeho žalobný nárok, môže sa to premietnuť jedine v neunesení dôkazného bremena a následnom zamietnutí žaloby, nie je však v dôvodnosti postupu podľa § 129 CSP. Možnosť vyjadriť sa k predbežnému právnomu posúdeniu veci rozhodne neodôvodňuje postup podľa § 129 CSP, ide o postup spadajúci pod ust. § 181 ods. 2 CSP.

12. Odvolací súd poukazuje na to, že inštitút predbežného prejednávania sporu upravený v ust. § 168 ods. 1 CSP je fakultatívnym inštitútom

13. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne a v úplnosti odôvodnil, je potrebné uviesť, že požiadavka na riadne, úplné odôvodnenie rozhodnutia predstavuje zásadu spravodlivého procesu, vyplýva to aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany aj taký, ktorý nie je pre rozhodnutie významný, bola daná v odôvodnení rozhodnutia odpoveď. Špecifická odpoveď sa vyžaduje na taký argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúcim (Ruiz Torija c./ Španielsko z 09.12.1994, séria A, č. 303-A; Hiro Balani c./ Španielsko z 09.12.1994, séria A, č. 303-B).

14. Súd prvej inštancie vysvetlil, z akých dôvodov žalobe v časti nevyhovet, odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá kritériám odôvodnenia, ktoré sú upravené v § 220 ods. 2 CSP. Nie je možné konštatovať, že by rozhodovacím procesom došlo k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom a k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Za odňatie možnosti konať pred súdom a za porušenie

práva na spravodlivý súdny proces nie je možné považovať to, ak súd prvej inštancie neodôvodní svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa.

15. Vo vzťahu k odvolacej námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd uvádza.

16. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne zhodnotil, že uzatvorená zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 10. 02. 2014 (ďalej len „zmluva“) je zmluvou o spotrebiteľskom úvere vychádzajú z postavenia žalobcu ako veriteľ a žalovaného ako dlžníka zo zmluvy a že je namieste aplikovať zákon o spotrebiteľských úveroch.

17. Z obsahu súdneho spisu je tiež zrejmé, že právny predchodca žalobcu Poštová banka a. s. uzavrel so žalovaným zmluvu o úvere - dostupná pôžička, na základe ktorej bola žalovanému poskytnutá pôžička 2 000 eur, ktorú sa žalovaný zaviazal splatiť v 72-mesačných splátkach po 57,29 eura pri ročnej úrokovej sadzbe 24,50 %.

18. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

19. V zmysle uplatnených odvolacích námietok bol predmetom prieskumu odvolacieho konania prijatý právny záver súdu prvej inštancie o neplatnosti dojednania úrokovej sadzby a neprímeranosti výšky poplatku za upomienky.

20. Súdu prvej inštancie nemožno nič vytknúť, keď primeranosť dojednania úrokovej sadzby porovnával so štatistickými údajmi Národnej banky Slovenska. Z jeho zistení vyplýva, že priemerná úroková sadzba v čase poskytnutia pôžičky bola pri obdobných zmluvách vo výške 13,81 % ročne. Žalobca v tejto súvislosti namietal, že neprímeraným zmluvným úrokom by bol taký úrok, ktorý by 4-násobne až 5-násobne prevyšoval obvyklú úrokovú sadzbu, čo ale nie je daný prípad. K tomu odvolací súd uvádza.

21. Doterajšia judikatúra súdov nespochybnila, že neprímerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak teda nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti a ani kontroly podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvykle určenú, najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100% je neprijateľná a odporuje dobrým mravom.

22. Žalobca platnosť dojednania úrokovej sadzby založil na skutočnosti, že táto nepredstavuje dvojnásobok priemernej hodnoty úrokovej sadzby. Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že judikatúra súdov dospela síce k záveru, že výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100% je neprijateľná a odporuje dobrým mravom, uvedené sa však vzťahuje na nebankové subjekty a vyššie úroky sa dajú akceptovať len z dôvodu vyššieho rizika, ktoré nebankové subjekty pri poskytovaní úverov postupujú. V prejednávanom prípade do popredia vystupuje postavenie žalobcu ako bankového subjektu, pri ktorom sa posudzovanie platnosti dojednania úrokovej sadzby riadi prísnejšími pravidlami. Ak žalobca dojednal úrokovú sadzbu, ktorá len bez mála predstavuje dvojnásobok priemernej hodnoty úrokových sadzieb dojednávaných bankami pri poskytovaní obdobných spotrebiteľských úveroch, konanie žalobcu nie je odôvodnené, sledujúce získanie neprímerane vysokej odplaty od spotrebiteľa. Takýto právny úkon však odporuje dobrým mravom a je dôvodom jeho neplatnosti v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka. ako už správne uviedol súd prvej inštancie. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že dojednanie úrokovej sadzby je vo svetle súladu s dobrými mravmi posudzované samostatne, preto ani prípadná primeranosť RPMN na platnosť

či neplatnosť dojednanie úrokovej sadzby, vplyv nemá. Uplatnené odvolacie námietky považoval z tohto dôvodu odvolací súd za nedôvodné.

23. Informácia spotrebiteľa o úrokoch a poplatkoch prispieva k transparentnosti trhu a umožňuje spotrebiteľovi poznať rozsah svojho záväzku. Žalovaný ako spotrebiteľ však túto možnosť nemal, keďže výška úroku a poplatkov nebola uvedená v zmluve o spotrebiteľskom úvere. (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo 245/2010)

24. Odvolací súd rešpektujúc výklad Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15, v zmysle ktorého článok 10 ods. 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS v spojení s článkom 3 písm. m) tejto smernice, sa má vykladať v tom zmysle, že: zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, ale všetky náležitosti uvedené v článku 10 ods. 2 uvedenej smernice musia byť vyhotovené písomne, alebo na inom trvalom nosiči, poznamenáva, že aj napriek tejto skutočnosti musí byť zachovaná požiadavka dobrej viery v záväzkovo-právnom vzťahu. V tomto smere odvolací súd pripomína závery Ústavného súdu Českej republiky vo veci sp. zn. I ÚS 3512/11 cit.: „Je treba zdôrazniť, že obchodní podmienky ve spotřebitelských smlouvách na rozdíl třeba od obchodních smluv mají sloužit především k tomu, aby nebylo nezbytné do každé smlouvy přepisovat ujednání technického a vysvětlujícího charakteru. Naopak nesmějí sloužit k tomu, aby do nich v často nepřehledné, složité formulované a malým písmem psané formě skryl dodavatel ujednání, která jsou pro spotřebitele nevýhodná a o kterých předpokládá, že pozornosti spotřebitele nejspíše uniknou (například rozhodčí doložka nebo ujednání o smluvní pokutě). Pokud tak i přesto dodavatel učiní, nepočíná si v právním vztahu poctivě a takovému jednání nelze přiznat právní ochranu.“

25. Všeobecné obchodné podmienky predstavujú rozsiahly, pre priemerného spotrebiteľa na porozumenie náročný text, vopred pripravený dodávateľom, bez možnosti spotrebiteľa zmeniť ich obsah. Z tohto dôvodu existuje nezanedbateľné riziko, že spotrebiteľ si nebude v čase uzavretia zmluvy vedomý svojich zmluvných povinností a zaviazá sa tak splneniu povinností, pri znalosti ktorej by k uzavretiu zmluvy nepristúpil.

26. Odhliadnuc od vyššie uvedeného odvolací súd zdôrazňuje, že z obsahu zmluvy uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu - Poštová banka a s. a žalovaným (č. I. 32 - 34 spisu) má odvolací súd za preukázané, že výška úveru je 2 000 eur, výška mesačnej splátky 57,29 eura, počet splátok (v mesiacoch 72), úroková sadzba 24,50, p. a., RMPN banky 29,08 % p.a, priemerná RPMN na trhu 19,35 % p. a. a celkový výška nákladov 1 848,75 eura.

27. Za situácie, že spotrebiteľ uhradí veriteľovi požadovaných 72 splátok po 57,29 eura, zaplatí celkovo sumu 4 124,88 eura. Celkové náklady žalovaného tak predstavujú sumu 2 124,88 eura a nie sumu 1 848,75 eura, ako to vyplýva zo zmluvy. Žalobca v predmetnej zmluve drobným písmom pod náležitosti zmluvy uviedol klauzulu s nasledovným textom: „celkovú čiastku úveru predstavuje súčet výšky úveru a celkových nákladov spojených s úverom“, no ani uvedeným neodstránil neurčitost' a nejednoznačnosť uvedeného údaju v zmluve týkajúceho sa celkových nákladov dlžníka.

28. Z čl. 2 Zmluvy vyplýva, že žalovaný žiadal o poistenie schopnosti splácať úver výberom medzi základným súborom poistenia a komplexným súborom poistenia, a to vyznačením krížiku - základný súbor poistenia a spĺňa podmienky na vznik poistenia schopnosti splácať úver vo zvolenom súbore poistenia. V spodnej časti čl. 2 žiadosti o poskytnutie úveru je malým písmom naformulované, okrem iného, vyhlásenie klienta, že sa s týmito informáciami oboznámil, zvolené Poistenie si vybral slobodne, bez nátlaku a vyhovuje jeho potrebám a jeho finančnej situácii. Formuláciou textu žiadosti o poistenie a zakomponovaním naformulovaného vyhlásenia dlžníka malým písmom do ostatného textu, banka takouto formou skryla pre spotrebiteľa text, o ktorom je dôvodné sa domnievať, že ujde pozornosti spotrebiteľa a ktorým si banka v konečnom dôsledku ošetrila samotné uzatvorenie zmluvy o poistení. Žalovaný súčasne jedným podpisom na Zmluve o úvere podpísal aj tú časť zmluvy, ktorá sa týkala iného právneho úkonu (poistnej zmluvy) a ktorej podmienky sú ďalej uvedené v úverových podmienkach (čl. 11 Zmluvy). Takému konaniu nemožno priznať právnu ochranu poistenia schopnosti splácať úver vo formulári, ktorý banka použila a následné „vyhlásenie spotrebiteľa o slobodnom výbere poistenia, bez nátlaku,“ je nanúteným poistením žalovanému. Pokiaľ za takýchto okolností právny predchodca žalobcu so žalovaným uzavreli poistenie, mali byť náklady na poistenie zahrnuté do celkových nákladov

spotrebiteľa, čo preukázateľne neboli, preto údaj o RPMN v poisťnej zmluve nie je uvedený správne a je uvedený v neprospech žalovaného, pretože nezohľadňuje všetky náklady žalovaného. Výška mesačného poisťného, ktoré bolo dohodnuté v Zmluve ako základný súbor poistenia, napriek tomu, že nebolo zahrnuté medzi celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom podľa § 2 písm. g) ZoSÚ, tak nepochybne navyšuje hodnotu celkových nákladov spotrebiteľského úveru a výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4Co/259/2018 zo dňa 18.10.2018).

29. Uvedené konanie nemožno posúdiť ináč ako nekalé, nakoľko žalobca ako veriteľ poskytol spotrebiteľovi nesprávne informácie o tom, aká bude hodnota jeho úveru.

30. „Za splnenie povinnosti uviesť údaj o celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, je možné považovať len prípad, kedy má spotrebiteľ jednoznačnú vedomosť o údajoch uvedených v ust. § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. v čase, kedy zmluvu na znak súhlasu podpisuje a vyjadruje vôľu byť ňou viazaný, ktorý údaj musí byť zrozumiteľný a bez pochybností poznateľný. Úverová zmluva je konsenzuálnym kontraktom a už pri uzavretí zmluvy v deň jej uzavretia, bez ohľadu na deň poskytnutia spotrebiteľského úveru, alebo akékoľvek ďalšie oznámenia (tiež o inej výške predposlednej, či poslednej splátky), musia byť dohodnuté určito a jednoznačne jej podstatné obsahové náležitosti. Bolo preto povinnosťou právneho predchodcu žalobcu v uzatvorenej zmluve jednoznačne a zrozumiteľne aj tento údaj uviesť a to v rámci hlavných parametrov úveru a tiež tak, aby nebol vo vnútornom rozpore s ďalšími parametrami úveru. Účelom úpravy spotrebiteľského práva, ktorým je zrozumiteľnosť pre spotrebiteľa a jeho ochrana ako slabšieho účastníka právneho vzťahu zodpovedá len taký výklad uvedeného ustanovenia, ktorý jasne a zrozumiteľne stanovuje (bez možnosti variabilných, či špekulatívnych interpretácií) aká je celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, pričom netreba ďalej zdôrazňovať, že táto musí byť vzájomne súladná s ostatnými hlavnými parametrami úveru zavedenými do zmluvy.

Pri posudzovaní spornej otázky je potrebné vziať na zreteľ, že v spotrebiteľskom vzťahu je dodávateľ vo fakticky výhodnejšom postavení, lebo má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému svoje služby poskytuje. Preto treba od dodávateľa očakávať aj vyžadovať, že sa vo vzťahu k spotrebiteľovi bude správať vo všeobecnej polohe poctivo. Ak takto nepostupuje, spreneverí dôveru druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť svojho konania, a takémuto nepoctivému konaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu. V praxi sa zásada poctivosti prejavuje aj tým, že text spotrebiteľskej zmluvy, zvlášť ak sa jedná o zmluvu formulárovú, má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný a logicky usporiadaný. Napr. zmluvné dojednanie musí mať dostatočnú veľkosť písma, nesmie byť vo výrazne menšej veľkosti, ako ďalší text, nesmie byť umiestnené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Pri konštrukcii zmluvy a súvisiacich dokumentov je potrebné sa zaoberať tiež otázkou, či úmyslom dodávateľa skutočne bolo postupovať v zmysle zákona tak, aby priemerný spotrebiteľ v čase uzatvárania zmluvy mal vedomosť o všetkých podstatných parametroch úveru a mohol tak posúdiť svoju úverovú zaťaženosť, v súvislosti s čím je potrebné dodať, že nekalé obchodné praktiky sú zakázané /§ 7 zák. o ochrane spotrebiteľa./ (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 27Co/163/2018 zo dňa 27.09.2018).

31. Podľa ustálenej judikatúry systém ochrany zavedený smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudky z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941, bod 25, ako aj z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421, bod 25).

32. Vzhľadom na túto situáciu znevýhodneného postavenia článok 6 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ako vyplýva z judikatúry, ide o kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (rozsudky Mostaza Claro, už citovaný, bod 36, a zo 4. júna 2009, Pannon GSM, C-243/08, Zb. s. I-4713, bod 25).

33. S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce smernica 93/13 dosiahnuť, Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkmi zmluvy

(rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, už citovaný, bod 27; Mostaza Claro, už citovaný, bod 26, ako aj zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, Zb. s. I-9579, bod 31).

34. Možnosť súdu skúmať aj bez návrhu nekalú povahu podmienky predstavuje prostriedok vhodný na dosiahnutie výsledku stanoveného v článku 6 smernice 93/13, teda zabránenie tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou, a zároveň na dosiahnutie cieľa stanoveného v článku 7 tejto smernice, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok smerujúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudky z 21. novembra 2002, Cofidis, C-473/00, Zb. s. I-10875, bod 32, a Mostaza Claro, už citovaný, bod 27).

35. Táto možnosť priznaná súdu sa považuje za nevyhnutnú na zabezpečenie účinnej ochrany spotrebiteľa, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie, alebo má ťažkosti s ich uplatnením (rozsudky Cofidis, už citovaný, bod 33, ako aj Mostaza Claro, už citovaný, bod 28).

36. Ochrana, ktorú smernica priznáva spotrebiteľom, sa tak vzťahuje na prípady, v ktorých sa spotrebiteľ, ktorý s predajcom alebo dodávateľom uzavrel zmluvu obsahujúcu nekalú podmienku, zdrží namietania nekalej povahy tejto podmienky z dôvodu, že buď o svojich právach nevie, alebo preto, že je odradený od ich uplatňovania z dôvodov nákladov, ktoré by malo za následok súdne konanie (rozsudok Cofidis, už citovaný, bod 34)

37. V tejto súvislosti je vhodné spresniť, že článok 6 ods. 1 smernice má kogentnú povahu. Okrem toho treba zdôrazniť, že podľa judikatúry Súdneho dvora predmetná smernica ako celok predstavuje opatrenie nevyhnutné na splnenie poslania zvereného Európskej únii a, najmä, na zvýšenie životnej úrovne a kvality života v celej únii (pozri rozsudky Mostaza Claro, už citovaný, bod 37, ako aj Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 51).

38. Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú smernica zabezpečuje, jej článok 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku (rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 52).

39. Princíp ochrany spotrebiteľa vyžaduje transparentnosť zmluvných dojednaní, ktoré sú spotrebiteľovi dodávateľom predkladané k podpisu. Z nich musí byť zrejmé, aké bude finálne finančné zaťaženie príjemcu úveru, lebo len takto informovaný spotrebiteľ môže urobiť spoľahlivú komparáciu na trhu dostupných a ponúkaných úverov bez toho, aby neskôr zistil, že vychádzal zo zámerne skreslených informácií. Problém ochrany spotrebiteľa nespočíva v zákaze obchodných podmienok, ale v možnosti sa s nimi riadne oboznámiť v ich zreteľnom označení, formulácii a možnosti ich po zrelej úvahe akceptovať alebo odmietnuť.

40. Podľa odvolacieho súdu, nie je ničím výnimočným vysledovať, že súdne konania v rôznych podobách sa stávajú priestorom na sofistikované právne konštrukcie, ktorými sa sleduje obohatenie sa na úkor iného a kým osoba konajúca s takýmto zlým úmyslom vyzerá ako odborne zdatný subjekt, tak obeť takéhoto konania odborne slabý a neskúsený spotrebiteľ je vo výsledku osobou nezodpovednou. Zmysel a cieľ súdneho konania a výkonu spravodlivosti ekvity sa pri nadmerne formalistickom prístupe úplne vytráca. Za všetko hovorí výsledok takéhoto procesu, podľa ktorého je evidentne spotrebiteľ zaviazaný na plnenia z nečestných zmluvných podmienok v násobkoch k výške úveru.

41. Súd by mal mať na zreteli základný účel konania - poskytnutie spravodlivej ochrany subjektívnym právam účastníkov (porov. spravodlivosť nad formálne znenie zákona, správa prezidenta SR o stave republiky z 18. 06. 2015). Ústavné články o súdnej ochrane čl. 46 a nasl., čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd spolu s občianskym súdnym poriadkom predstavujú všeobecné požiadavky spravodlivého procesu. Vzťah práva a spravodlivosti načrtnol Český Ústavný, súd keď v jednom zo svojich nálezov uviedol: „súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a

účel toho, ktorého záujmu chráneného príslušnou normou” (porovnaj nález Ústavného soudu ČR sp. zn. II.ÚS 222/07).

42. Z dôvodu existujúceho nebezpečenstva, že priemerne obozretný spotrebiteľ to nedokáže, je práve zo strany súdneho dvora judikovaná nevyhnutnosť ex offu súdnej kontroly. Je síce pravdou, že SD EÚ zvýšil nároky na spotrebiteľov a na ich aktivitu (porov. rozsudok C-34/13 Kušionová), ale vo vzťahu k tomu, aby sa snažili a urobili viac pre to, aby sa vec dostala pred súd.

43. Pokiaľ však už má vec sudca tzv. „na stole“ a preskúmava vec, tak podľa názoru odvolacieho súdu je povinný ex offu reagovať na nečestné konanie veriteľa a nečestné zmluvné podmienky a naplniť tak článok 6 Smernice.

44. So zreteľom na všetky vyššie uvedené skutočnosti má odvolací súd za to, že v prípade Zmluvy, ktorá je predmetom tohto sporu, existujú dôvodné pochybnosti o správnosti údajov uvedených v zmluve, najmä o výške úrokovej sadzby a výške RPMN, nakoľko je tu nezanedbateľné riziko, že žalobca pri určovaní úrokovej sadzby a výšky RPMN vychádzal z celkovej výšky nákladov dlžníka (1 848,75 eura) a nie zo sumy, ktorú žalovaný za poskytnutý úver aj skutočne zaplatí, a to sumu 2 124,88 eura. Vzhľadom na tieto skutočnosti vyvstávajú pochybnosti o správnosti výšky RPMN a výšky úrokovej sadzby uvedených v Zmluve.

45. Nedôvodne v tomto smere sa žalobca odvoláva na rozsudok Súdneho dvora z 09.11.2016 pod sp. zn. C/42/2015, týkajúci sa výkladu niektorých článkov Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.04.2008, keďže práve tento výklad nasvedčuje v prospech záveru, že zákonné náležitosti zmluvy o úvere (teda jeho hlavné parametre) majú byť uvedené v zmluve tak, aby nebolo možné spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku, z čoho teda vyplýva, že aj celková čiastka úveru, ako zákonom vyžadovaný údaj, musí byť zo zmluvy jednoznačne identifikovaná zrozumiteľným, vnútorne nerozporným spôsobom.

46. Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka platí, že v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

47. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu absencie predpokladov potrebných na výpočet RPMN. Pri výpočte RPMN sa vychádza aj z údajov § 9 odsek 2 písm. j/ ZoSÚ. K údajom o RPMN odvolací súd zdôrazňuje, že ide o jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa, pretože zohľadňuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ za úver uhradiť, a preto je najlepším indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Pri údajoch o RPMN sa musia uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky.

48. Odvolací súd má za to, že v úverovej zmluve nie sú uvedené všetky predpoklady potrebné na výpočet RPMN. Odvolací súd zastáva názor, že týmito predpokladmi je uvedenie výšky úveru, výšky splátky, jej intervalu, počtu splátok, uvedenie výšky úrokov, nákladov na poistenie a prípadných poplatkov. Je nepochybné, že v predmetnej úverovej zmluve tento údaj chýba, nie je uvedené aké predpoklady boli použité pre výpočet RPMN, a preto už len z tohto dôvodu je potrebné považovať úver za bezúročný a bez poplatkov.

49. Tento údaj v iných dokladoch by súd akceptoval len v prípade, ak by dlžník na túto skutočnosť bol upozornený priamo v zmluve odkazom na príslušnú listinu. V zmluve však žiadny takýto odkaz nie je, a teda v tomto smere neuniesol dôkazné bremeno.

50. Z týchto dôvodov je podľa odvolacieho súdu plne legitímny záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru poskytnutého žalovanému, a to v súlade s ust. § 11 ods. 1 písm. b), d) ZoSÚ v zmysle ktorého poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y). Odvolací súd podotýka, že pre záver o bezúročnosti úveru, postačuje aj absencia čo i len jednej z obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

51. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, ako aj v súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

prihliadajúc aj na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

52. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaný bol úspešný, no v priebehu odvolacieho konania mu žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

53. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).